Oplopende vertraging in tweede COVID-schooljaar bij spelling en rekenen-wiskunde

De wereld kampt al twee en een half jaar met de gevolgen van COVID-19. Tijdens deze periode werden scholen en leerlingen geconfronteerd met schoolsluitingen, afstandsonderwijs en lesuitval. Welke consequenties heeft dit gehad voor de leergroei van Nederlandse leerlingen in het schooljaar 2021/2022 en hoe verhoudt zich dat tot de leergroei in het schooljaar 2020/2021?

In deze factsheet kijken we naar de landelijke cijfers voor de Cito-vaardigheidsscores van leerlingen bij de domeinen begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde. We volgen hier geen leerlingen door de tijd, maar kijken naar de leergroei in een bepaald schooljaar, van leerlingen die in dat schooljaar in de groepen 4 t/m 7 zitten. We kijken daarbij afzonderlijk naar de leergroei tussen:

- Het eerste volledige schooljaar sinds COVID-19 (leergroei tussen de E-toets in 2019/2020 en de E-toets in 2020/2021)
- Het tweede volledige schooljaar sinds COVID-19 (leergroei tussen de E-toets in 2020/2021 en de E-toets in 2021/2022)

We vergelijken deze periodes met de leergroei van vóór COVID-19: van de E-toets van 2016/2017 naar de E-toets in 2017/2018 én van de E-toets van 2017/2018 naar de E-toets in 2018/2019 (= vóór COVID-19).[1]

Om de leergroei tussen domeinen makkelijker te kunnen vergelijken, standaardiseren we de leergroei op dezelfde schaal, waarbij de gemiddelde leergroei vóór COVID-19 de 0-lijn is. Zo kunnen we in de rechterdelen van de figuren zien wat de afwijking in de leergroei is ten opzichte van de periode vóór COVID-19 (de verticale 0-lijn), en bij welk domein die afwijking het grootste is.[2]

Highlights

- Vertraging leergroei bij spelling en rekenen-wiskunde in beide volledige schooljaren sinds COVID-19.
- Vertraging leergroei spelling en rekenen-wiskunde in het tweede COVID-schooljaar hoger dan in het eerste COVID-schooljaar.
- De grootste vertraging bij spelling en rekenen-wiskunde in zowel het eerste als het tweede volledige COVID-schooljaar voor de leerlingen in groep 7.
- Vertraging leergroei voor begrijpend lezen wel nog in het eerste COVID-schooljaar, maar niet meer in het tweede volledige COVID-schooljaar.

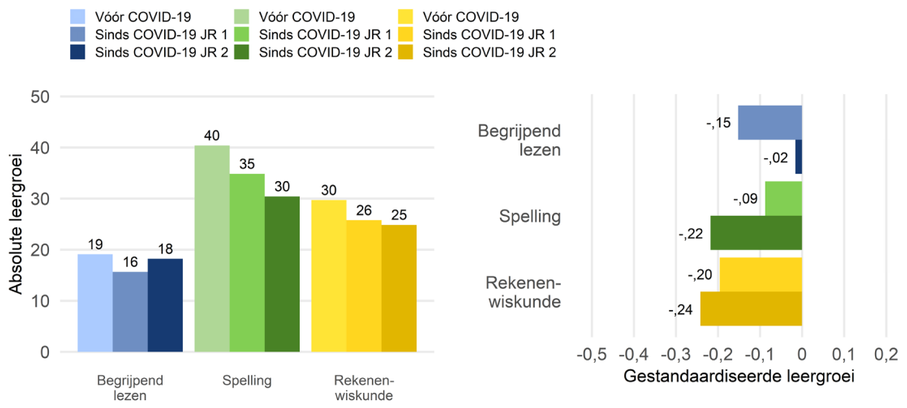
Wat kunnen we niet afleiden uit deze factsheet?

- Hoe de leergroei van eenzelfde leerling zich ontwikkeld heeft door de tijd. Het gaat namelijk om verschillende leerlingen in beide schooljaren. Zie voor de berekening van de leergroei van dezelfde leerlingen over de gehele COVID-periode Factsheets 2022-5 en 2022-6.
- Wat het verschil in de totale leergroei over de 2 COVID-19-schooljaren is. Doordat het verschillende leerlingen betreft is het niet mogelijk om het verschil in de leergroei van de twee afzonderlijke schooljaren bij elkaar op te tellen.

Wat kunnen we wél met de informatie uit deze factsheet?

- De leergroei van leerlingen in twee aparte schooljaren tijdens COVID-19 vergelijken met de leergroei vóór COVID-19.
- De leergroei van leerlingen in de twee aparte schooljaren met elkaar vergelijken. Was de vertraging in de leergroei van leerlingen in groep 6 in het eerste COVID-19 schooljaar bijvoorbeeld groter dan de vertraging in leergroei van de leerlingen die in het 2e COVID-19-schooljaar in groep 6 zaten?

Figuur 1. Gemiddelde leergroei tussen E- en E-toets begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut en gestandaardiseerd verschil

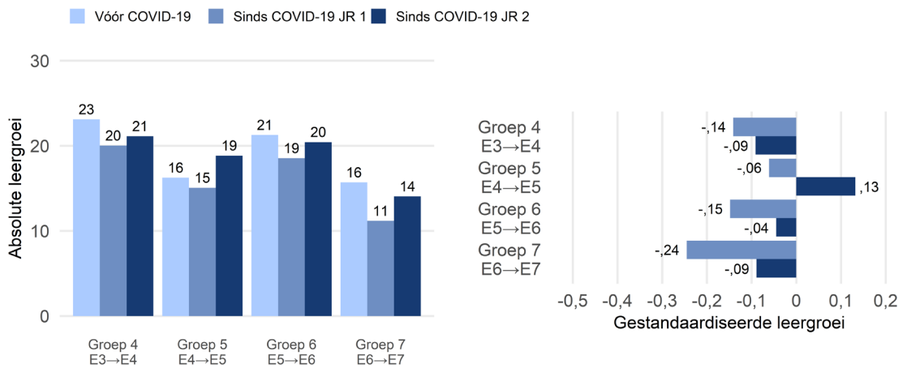
Figuur 1 laat zien dat de vertraging van 0,15 standaardafwijking in leergroei voor begrijpend lezen die we in het eerste COVID-schooljaar zien, in het tweede volledige COVID-schooljaar gemiddeld gezien is ingehaald. Bij de domeinen spelling en rekenen-wiskunde zien we echter een gemiddeld *lagere* leergroei in beide schooljaren sinds COVID-19 dan in vergelijkbare perioden vóór COVID-19. Ook zien we dat bij zowel spelling als rekenen-wiskunde de vertraging in het tweede COVID-schooljaar zelfs hoger is dan in het eerste COVID-schooljaar. In het tweede COVID-schooljaar is de vertraging voor spelling 0,22 standaardafwijking en voor rekenen-wiskunde 0,24 standaardafwijking, terwijl dit in het eerste COVID-schooljaar 0,09 en 0,20 standaardafwijking is.

In de volgende figuren vergelijken we de leergroei van leerlingen in verschillende jaargroepen tijdens de twee volledige COVID-schooljaren met leerlingen in dezelfde jaargroepen vóór COVID-19.[3] **Figuur 2** laat zien dat voor begrijpend lezen niet alle leerlingen vertraging hebben ingelopen. De leerlingen van groep 4, 6 en 7 hebben zowel vertraging in het eerste als het tweede COVID-schooljaar ten opzichte van vóór COVID-19. Deze vertraging wordt echter *kleiner* in het tweede COVID-schooljaar. De leerlingen in groep 5 hebben in het eerste COVID-jaar de kleinste vertraging en behalen in het tweede COVID-schooljaar zelfs een *hogere* leergroei dan de leerlingen in groep 5 vóór COVID-19. De ingehaalde vertraging voor begrijpend lezen die we in Figuur 1 zien lijkt dus vooral te komen door de verbetering in de leergroei van de leerlingen in groep 5.

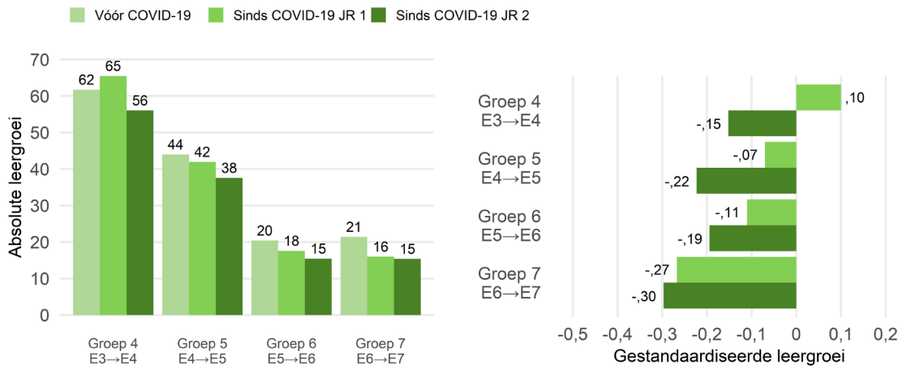
Dit is een vijfde reeks van factsheets over de leergroei in het reguliere basisonderwijs. De andere factsheets in deze reeks over de verschillen tussen leerlingen en de verschillen tussen scholen, vindt u op *www.nationaalcohortonderzoek.nl/factsheets-leergroei*. U vindt hier ook de andere reeksen van factsheets en de Technische Toelichting met een uitgebreide verantwoording van de data en analyses.

Haelermans, C., Van Wetten, S., Abbink, H., Baumann, S., Hendrickx, S., Hendrikse, A., Jacobs, M., Meijer, R. & Van Vugt, L. (2022). *Oplopende vertraging in tweede COVID-schooljaar bij spelling en rekenen-wiskunde*. NCO Factsheet No. 2022-7.

Figuur 2. Gemiddelde leergroei **begrijpend lezen** tussen E- en E-toets per jaargroep: absoluut en gestandaardiseerd verschil

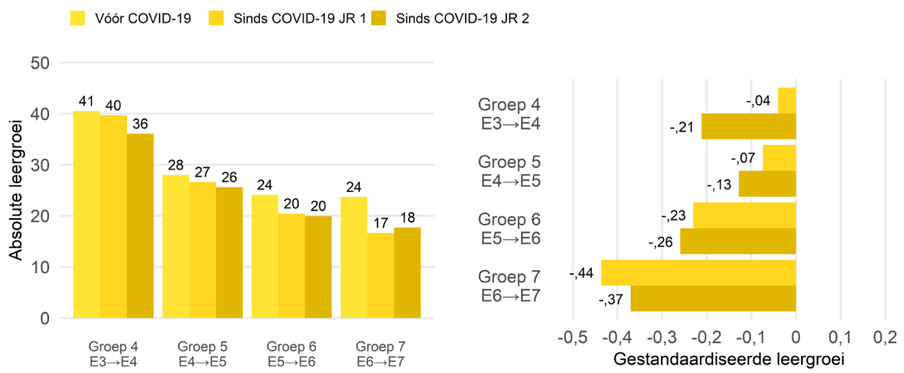
Figuur 3. Gemiddelde leergroei **spelling** tussen E- en E-toets per jaargroep: absoluut en gestandaardiseerd verschil

Figuur 3 laat zien dat de vertragingen voor spelling in het tweede volledige COVID-schooljaar oplopen. Leerlingen in groep 4 hebben in het eerste COVID-schooljaar nog een hogere leergroei in vergelijking met vóór COVID-19, maar in het tweede volledige COVID-schooljaar hebben ook leerlingen in deze jaargroep een vertraging. De leerlingen in groep 5, 6 en 7 hebben zowel in het eerste als het tweede COVID-schooljaar een vertraging in spelling, waarbij de vertraging in het tweede COVID-schooljaar het hoogst is.

Figuur 4 laat zien dat ook voor rekenen-wiskunde er in het tweede COVID-schooljaar een hogere vertraging ontstaat voor de leerlingen in groep 4, 5 en 6 dan in het eerste COVID-schooljaar. Alhoewel dit dus voor alle leerlingen in deze groepen geldt, is er vooral sprake van *verdere* vertraging voor leerlingen in groep 4 en 5. Leerlingen in groep 7 hebben in zowel het eerste als het tweede volledige COVID-schooljaar de *grootste* vertraging ten opzichte van de andere groepen, hoewel de vertraging in het tweede COVID-schooljaar wel kleiner is dan in het eerste COVID-schooljaar.

Figuur 4. Gemiddelde leergroei **rekenen-wiskunde** tussen E- en E-toets per jaargroep: absoluut en gestandaardiseerd verschil

Let op

Bij de interpretatie van de gepresenteerde gegevens is het belangrijk om de volgende nuanceringen aan te brengen:

- De resultaten in deze factsheet kunnen afwijken van voorgaande factsheets omdat we naar twee afzonderlijke jaren sinds COVID-19 kijken en deze twee jaren de twee volledige schooljaren betreffen waarin we met COVID-19 te maken hadden.
- We hebben alleen gegevens over de vaardigheden in begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde. We hebben geen gegevens over hoe de leergroei bij andere vakken zich ontwikkeld heeft en of de ontwikkeling in de kerndomeinen mogelijk ten koste is gegaan van de andere vakken en/of andere ontwikkelingsgebieden.
- We hebben geen gegevens over de gevolgen van de COVID-19-crisis op de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen.

Eindnoten

1. We laten het schooljaar 2019/2020 (E-toets van 2018/2019 naar de E-toets in 2019/2020) buiten beschouwing omdat COVID-19 halverwege dit schooljaar begon en het daarmee geen zuiver vóór of sinds COVID-19-schooljaar is.
2. Voor verdere uitleg zie de Technische Toelichting op www.nationaalcohortonderzoek.nl/factsheets-leergroei.
3. Hoewel we jaargroepen met één groep aanduiden wordt in de berekening van de leergroei de laatste toets van de vorige jaargroep meegenomen. Dus als we het hebben over de leergroei in groep 7 dan gaat dit over de leergroei tussen de E-toets in groep 6 en de E-toets in groep 7 een jaar later.

Dit is een vijfde reeks van factsheets over de leergroei in het reguliere basisonderwijs. De andere factsheets in deze reeks over de verschillen tussen leerlingen en de verschillen tussen scholen, vindt u op *www.nationaalcohortonderzoek.nl/factsheets-leergroei*. U vindt hier ook de andere reeksen van factsheets en de Technische Toelichting met een uitgebreide verantwoording van de data en analyses.

Haelermans, C., Van Wetten, S., Abbink, H., Baumann, S., Hendrickx, S., Hendrikse, A., Jacobs, M., Meijer, R. & Van Vugt, L. (2022). *Oplopende vertraging in tweede COVID-schooljaar bij spelling en rekenen-wiskunde*. NCO Factsheet No. 2022-7.